

Osoko bilkura

Loiun, Lauro Ikastolan, 2016ko otsailaren 26an.

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Arkotxa, Aurelia
Iñigo, Andres,
Oñederra, Miren Lourdes,
Sagarna, Andoni, eta
Uribarren, Patxi,

Osa, Erramun,
eta Mujika, Alfontso
zegozkien gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Miren Azkarate, Jose Irazu “B. Atxaga”, Jabier Kaltzakorta, Joseba Lakarra, Txomin Peillen, Patxi Salaberri, Ana Toledo, Joan Mari Torrealdai, Xarles Videgain, Patxi Zabaleta eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Jose Irazu “B. Atxaga”k ahala Andres Urrutiari; Jabier Kaltzakortak ahala Andres Urrutiari; Joseba Lakarrak ahala Miren Lourdes Oñederrari; Patxi Salaberrik ahala Andres Urrutiari; Joan Mari Torrealdaik ahala Andoni Sagarnari; Xarles Videgainek ahala Jean-Baptiste “Battittu” Coyosi;

Patxi Zabaletak ahala Andres Iñigori eta Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Lauro Ikastolaren 50. urteurrena dela eta, Osoko bilkura Loiun, Lauro Ikastolako Behekosoloa eraikinean, egin da, goizeko 10:30ean. Bilkura hasi aurretik, Lauro Ikastolako ikasleek euskaltzainei harrera egin diete, DBHko eraikinean, besteak beste zenbait kanta kantatuz eta haiek prestaturiko zenbait testu irakurriz. Ondoren, bilkura hasi da, ezkerreko zutabearen ageri diren euskaltzainak bertan direla.

Euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorririkoen zerrenda eta berorien ahalak irakurri ditu, eta quoruma badela egiaztatu ondoren, Euskaltzaindiaren otsaileko Osoko batzarriari hasiera eman dio.

Idazkariordeak jakinarazi du 13:00etan Osoko bilkura amaitzea eta, Batxilergoko eraikinean, ikasleek antolatutako ekintzetan parte hartzea aurreikusita dagoela.

1. Aurreko Osoko bilkurako (2016-01-29) bilera-agiria onartzea, hala erabakiko balitz.

Ahalen artean, M. L. Oñederrak Joseba Lakarrari emaniko ahala jasotzea falta da. Zuzenketa hori egin ondoren, bestelako oharrrik egin ez denez, urtarrileko Osoko bilkurako bilera-agiria onartu da.

2. Euskal Herria izena. 139. araua. Itzulpenak (gaztelaniaz eta frantsesez). Aurkezturiko iruzkinak aztertu eta erabaki.

A. Toledo eta A. Iñigo euskaltzain osoek oharrak aurkeztu dituzte. A. Iñigok guztiak batu, eta testu bateratu batean zuzendu edo ordezkatu beharrekoak jaso ditu. Ohar ia guztiak onartu dira Osoko bilkuran. 5. orrialdean “En referencia San Francisco...” dioen tokian, “En referencia a San Francisco...” eta, 8. orrialdean, “sustituir dicha s por la z” “escribirla con z” beharrean jaso dira. Honenbestez, 139. arauaren gaztelaniazko itzulpena onartu da.

Gaurko Osoko bilkurara X. Videgain euskaltzainak etortzerik izan ez duenez, frantsesezko itzulpena hurrengo Osoko bilkuran aurkeztuko da.

3. Euskaltzaindiaren Hiztegia: bigarren itzulirako behar diren sarrera berriak. Aurkezturiko iruzkinak aztertu eta erabaki.

Urtarrileko Osoko bilkuran aurkezturiko zerrendari oharrak A. Arejita eta P. Uriarren euskaltzain osoek egin dizkiote. A. Sagarna Euskaltzaindiaren Hiztegiaren arduradunak, eginiko oharrak kontuan hartuz, proposamenak aurkeztu ditu. Eginiko proposamen guztiak onartu dira.

Ondoren, A. Sagarnak Euskaltzaindiaren Hiztegian, definitzeko garaian, arazoak sortzen dituzten sarrera batzuei buruzko proposamena aurkeztu du (*afin, asper egin-da, asper eginik, asper-asper egin, betonatu, bilakatzaille, bihurtzaille, birjabetasun, esklusio, espresu, norma, orekagailu, piamater, prosoma, satsitu, satsi, satsitzen, zainpe, almez, martxukaondo / martxukondo, mistik, mutik, tuntik, txintik, moropildu, moropil, moropiltzen, nontzebarri/berri, karotida, lepo-zain/jugular* kasu bakoitzean onarturiko irtenbidea azalduz. Horiek horrela, martxoaren 14a bitartean iruzkinak egiteko aldia ireki da.

4. Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitzan, 2015eko azaroaren 27an eginiko Osoko bilkurak Exonomastika batzordeari eskaturiko txostena aurkeztu: Erdal hitzak eta izen berezien baliokide diren adierazpenak deklinatzeko jarraibideak.

A. Mujika Exonomastika batzordearen idazkariak aurkeztu du txostena, eta euskaltzainen artean banatu. Euskaltzaindiak 1979an erabaki zituen hitzen deklinabidearen paradigmak, eta, izen bereziei dagokienez, pertsona-izenen saila eta leku-izenen saila bereizi zituen. Hala ere, badira zenbait izen(dapen) berezi leku-izen eta pertsona-izen ez direnak, hala nola erakunde, elkarte eta enpresa askoren izenak. Halakoak nola deklinatu jakiteko orain dagoen arau-hutsunea konpontzeko, deklinabide-taulan beste azpisail bat zabaltzea proposatzen du Exonomastika batzordeak, izen berezien gisako izendapenak nola deklinatu adierazteko. Hala, bide batez, adieraziko litzateke badirela, leku-izen eta pertsona-izenez gainera, beste era bateko izen bereziak ere. Proposamena “Adierazpen izendatzaileen deklinabidea” izeneko araua jaso da.

Araugaiak, izen berezien baliokide diren adierazpen izendatzaileak zer diren eta zer ezaugarri dituzten azaldu ondoren, era horretako adierazpenak deklinatzeko irizpide orokorra zehazten du kasu (kontsonantez bukatuak, bokalez bukatuak) eta azpikasuko bakoitzean (“a” artikuluaz bukatuak, “a” bokalez bukatuak). Horretaz gainera, izena eta izana bat ez datozenean nola jokatu eta zer aukera dauden ere zehazten du araugaiak. Azkenik, izen-sintagma ez diren adierazpen izendatzaileen deklinabidearen puntua ere zehazten du.

Bigarren araugai bat ere aurkeztu du Exonomastika batzordeak: “Erdal hitzen deklinabidea”. Euskal testuetan agertzen diren erdal hitzak nola deklinatu zehazten du. Idazkera eta ahoskera bat ez datozen kasuan, deklinatzeko orduan ahozkoan nola jokatu eta idatzizkoan nola jokatu adierazten da. Azkenik, “h”, “y” edo “w” letraz amaitutako erdal hitzen deklinabidea ere zehazten du.

Euskaltzainek eskerrak eman dizkiote Exonomastika batzordeari eginiko lanagatik, eta martxoaren 14a bitarteko epea ireki da iruzkinak egiteko.

5. Euskaltzain urgazleak izendatzeko deialdia egin: Nafarroa.

A. Urrutia euskaltzainburuak jakinarazi duenez, euskaltzain urgazleak izendatzeko Osoko bilkurak ezarritako prozedura kontuan hartuz, Zuzendaritzaren ekimez, Nafarroan bizi diren euskaltzain osoekin eta, Barne-erregelen arabera (4.2 ar-

tikulua), Nafarroa ordezkatzan duten euskaltzain osoekin bilkura egin da Iruñeko ordezkarietan, 2016ko otsailaren 9an. E. Osa idazkariordeak jasotako bilera-agiria irakurri du. Horiek horrela, Nafarroan bizi diren euskaltzainek segidan datozen sei pertsona hauek urgazle izateko proposatzea adostu dute:

	IZENA	ABIZENAK	AURKEZPEN LABURRA
1	AMAIA	APALAUZA OLLO	Iruñea (1979). Euskal Filologian doktorea. Nafarroako hizkerez eta ahozko tradizioez hainbat azterlanen egilea. Dialektologian aditua. Itzultzailea eta EIZIEko zuzendaritzako kidea. Nafarroako Unibertsitateko Euskara Katedrako irakasle laguntzailea.
2	XABIER	ERIZE ETXEGARAI	Iruñea (1955). Euskal Filologian doktorea. Soziolinguistikan hainbat ikerlan egin eta argitaratu ditu. HIZNETeko irakaslea da eta hizkuntza garapenaren sortzaile eta arduraduna izan da Nafarroako Kutxan. Sustapen batzordeko aholkularia da. Soziolinguista.
3	MAITE	LAKAR IRAIZOZ	Elizondo (1978). Euskal Filologian lizentziaduna. Baztango, Malerrekako eta Bortzirietako ahozko tradizioaren eta beste hainbat azterlanen egilea. Irakasle funtzionarioa Bigarren Hezkuntzan. Hizkerai buruzko hainbat azterlan.
4	PATXI	PETRIRENA	Sunbilla (1963). Psikologia ikasketak EHUn. Euskara itzultzaile eta zuzentzaile lanetan hainbat argitalpenen egilea, bai eta estilo liburuena ere <i>Euskaldunon Egunkarian</i> eta EIMAn. 2008az geroztik, Elhuyar Fundazioan ari da. Itzultzaile-zuzentzailea.
5	ROSA	RAMOS ALFARO	Iruñea (1966). Euskal Filologian lizentziaduna. Soziolinguistika arloan aditua eta hainbat lanen egilea. Udaletako euskara teknikaria urte luzez, azkeneko 17etan Berriozarko Udalean. Soziolinguistikan aditua.
6	CASTILLO	SUAREZ GARCIA	Altsasu (1976). Euskal Filologian lizentziaduna. Idazlea. Arlo horretan zenbait sari jasotzeaz gain, hainbat liburu eta idazlan ere argitaratu ditu. Lanbidez euskara teknikaria da, azkeneko 10 urteetan Sakanako Mankomunitatean.

Nafarroan bizi diren euskaltzain osoen adostasuna duela, zerrenda Zuzendaritzako kideek gaur aurkeztu dute, Arautegiaren 3., 38. eta Barne-erregelaren 6. artikuluetan jasorikoa kontuan hartuz. Ondorioz, bozketa hurrengo Osoko bilkuran, apirilean, egingo da. Halaber, beste norbait proposatu nahi izanez gero, gutxienez bi euskaltzain osoren adostasuna ezinbestekoa dela gogorarazi da.

6. Esku artekoak.

6.1. Gotzon Lobera Hiztegi Parlamentarioa biltzeko eta bateratzeko lantaldeko koordinatzaileak zehar-galdera / zehargaldera dela eta, Hiztegi Batuaren eta 115. arauaren artean dagoen kontraesanaz bidaliriko oharra. Jaso den azalpenean esaten denaren arabera, Hiztegi Batuko lantaldeak 2002. urtean aztertu eta proposatu zuen marrarekin idaztea eta 2010eko argitalpenak halaxe jaso zuen, Osoko bilkurak onartu ondoren. *Euskaltzaindiaren Hiztegiak* ere, lehen argitalpenean, adibide gisa jaso zuen *zehar-galdera* forma.

Hori ikusita, bidezkoa dirudi erabilera bakarrera ekartzea, Euskaltzaindiak berak araututako formak arauen idazkeran ere aplikatzen direla ziurtatuz. Horrela, 115. arauaren izenburuan zuzentzea eta *zehar-galdera* jasotzea erabaki da Osoko bilkuran.

6.2. Euskaltzaindiaren 2016. urteko aurrekontuei buruzko informazioa. S. Aleman diruzainak adierazi duenez, eginiko kudeaketa kontuan hartuz, Euskaltzaindiak 2015. urtean izan zuen aurrekontuaren antzekoa izango du 2016. urtean ere. Horrela, batzordeetako, lantaldeetako eta egitasmoetako planak prestatzen ari dira. Aurrekontuak apirilera Osoko bilkuran aurkeztuko dira.

6.3. Euskadi Literatura Saria, euskarazko literatura itzulpena modalitatean, Euskaltzaindiaren ordezkaria. Zuzendaritzak Juan Luis Goikoetxea euskaltzain urgazlea proposatzen du, 2016ko otsailaren 24ko bilkuran hitz egindakoaren arabera. Osoko bilkurak eginiko proposamena berretsi du.

6.4. Gaur banatuko diren argitalpenak. Ondoko hauek:

Patxi Salaberriren *Araba / Álava los nombres de nuestros pueblos*. Izenak bilduma, 5. zerbakia; eta

Mikel Zalbidek, Lionel Jolyk eta Nikolas Gardnerrek paraturiko *Euskararen Historia Soziala lantzeko eredu metodologikoa*. Etxeberrri bilduma, 6. zerbakia.

6.5. Hurrengo bilkurak. Ondoren zehazten diren bilkurak iragarri dira:

Martxoaren 10ean, ostegunean, Gasteizen, 11:00etan, Oihaneder Euskararen Etxean, *Gasteizko Toponimia V* liburuaren aurkezpena egingo da.

Martxoaren 12an, larunbatean, Andoainen, Martin Ugalde Kultura Parkean, 12:00etan, Joan Mari Torrealdairi Manuel Lekuona saria emateko ekitaldia egingo da.

Martxoaren 17an, Donostian, 11:30ean, Luis Villasante Euskararen Ikergunean, Fisika, Matematika eta Astronomia alorrerako euskarazko oinarrizko lexikoak aurkeztuko dira.

Apirilaren 29an, ostiralean, Osoko bilkura, Iruñeko Udaletxean.

7. Azken ordukoak.

7.1. Joakin Gorrotxategi euskaltzain urgazlea Espainiako Errege Akademiako urgazle. Gaur jakitera emanenez, 2015. urtearen amaieran, Joakin Gorrotxategi EHUko katedradun eta euskaltzain urgazlea Espainiako Errege Akademiako urgazle izendatu zuten. Osoko bilkurak zorionak ematea erabaki du.

7.2. Santa Teresa Jesusenaren "idazlan guztiak" itzuli ditu Luis Baraiazarra karmeldar eta euskaltzain ohorezkoak. Patxi Uribarrenek Santa Teresa Jesusenaren obra guztiak ekarri ditu euskaraz argitaratuak, Luis Baraiazarra euskaltzain ohorezkoak itzuliak. Euskaltzainburuak eskerrak eman dizkio.

Eta beste aztergairik ez dela, 13:10 direnean Osoko bilkura bukatutzat eman da.

Andres Urrutia Badiola,
Euskaltzainburua

Xabier Kintana Urriaga,
Idazkaria